

FAKTIČNI OBLICI UKLAPANJA NOVOKRŠTENE DJECE I ODRASLIH KRŠTENIKA U CRKVENU ZAJEDNICU I NJEZINA DOBRA U NAŠOJ PASTORALNOJ PRAKSI

koreferat

MR MATO BEŠLIĆ

Bit će mnogo pametnih stvari rečeno s ovoga mjesta o prvom i najvažnijem sakramentu. Mi ćemo se zadržati više na praktičnoj, pastoralnoj strani ovoga pitanja. Teško je staviti milost u određene kalupe, no ipak smatramo da se o nekim manifestacijama može nešto konkretno reći. To je atmosfera u kojoj se milosna klica razvija, to su naše obietlji gdje dijete prima prvi i najtrajniji vjerski odgoj. Tu je i svećenik koji u ime Crkve služi u odgajateljskoj zadaći.

1. *Atmosfera:* Promatrajući svijet oko sebe vidimo da su i organska bića podvrgnuta zakonima razvoja. Sjeme se baca u određeno tlo, ono raste, sazrijeva, donosi plod i klicu, te se uvijek ponovno obnavlja život i razvoj. Slično je i sa životinjama koje se također razvijaju po točno određenim zakonima, množe, obnavljaju i uginu. Zapaziti ćemo kod ovoga da biljka već u sjemenu nosi konačnu sliku svog budućeg razvoja: u malom žiru sadržan je veliki budući hrast, u zrnju žitarica buduća žetva, u jajetu kokoš...

Tu pojavu da su organska bića od početka usmjerena prema konačnom savršenstvu nazvao je Aristotel enteleheja. U tom razvoju na koji organska bića u određenoj sredini nužno i zakonski sili vitalni princip sadržan u njima samima, postoje razne faze a svaka faza u oblikovanju života ima svoju posebnu funkciju.

Ako čovjek želi zahvatiti u razvoj organskih bića, on se vremenski i stvarno mora obazirati na ove funkcije da bi došlo do punine i savršenosti bića koje uzgaja. Vrtlar u određeno vrijeme okopava, sije i zalijeva. Ratar u određeno vrijeme treba njivu preorati, kulturu zasijati, pognojiti i okopavati. To je svima evidentna činjenica koju nas je naučilo iskustvo naših preda.

I religiozni život je pravi život, pa kao što se svaka klica razvija u određenoj atmosferi, tako je i s religioznim životom. Čitavo ozračje jedne sređene obitelji pozitivno djeluje na religiozni razvoj djeteta. To je kršćanska obiteljska atmosfera, svete slike, zajedničke molitve, pohađanje crkve, dobar primjer roditelja. Ovi mnogobrojni sitni dojmovi ostatak će kasnije duboko utisnuti u duši djeteta kao lijepi mozaik. Religiozni život

upijati će dijete od najranijeg djetinjstva kao nešto prirodno, posve razumljivo bez prisile sa strane odraslih. U tom razdoblju najranijeg djetinjstva ne smije se pretjerivati, dijete će se razvijati samo od sebe u pozitivnom pravcu. Ako bi se pretjeralo moglo bi se izazvati odvratnost djeteta prema religioznoj manifestaciji. (Rilke) »omne nimum vertitur in vitium«. I naš narod lijepo to naglašava svojim poznatim poslovicama: »Draga gosta za tri dana dosta« i »Dosadilo mu kao šokcu post«.

2. *Obitelj*: Danas je to najvažniji pastoralni problem, jer se zbog mnogih faktora tradicionalna kršćanska obitelj izrodila i raspala i teško je u njoj prepoznati zajednicu ljubavi i »Crkve u malom«.

To nas sve zabrinjava, mnogo se o tome i pisalo ali nije dosta učinjeno. Svima nam je danas očito da bez zdravih kršćanskih obitelji ne može biti ni zdravih župskih zajednica, niti ikakvog ozbiljnijeg pastoralnog rada ni uspjeha. Zato ćemo posebnu pažnju posvetiti evangelizaciji obitelji kao objektu pastve, da bi nam onda svojom posebnom atmosferom te proživljavanjem kršćanskih vrednota obitelj postala subjekt pastorizacije i odlučujući faktor u izgradnji župske zajednice.

Moramo se boriti protiv mentaliteta naših vjernika koji smatraju da je svećenik jedini i isključivi odgajatelj i čuvar vjere njihove djece. Dekret LG ističe da je to u prvom redu njihova zadaća (t. 35 i 41.).

Na sreću, s ponosom ističemo, još imamo i dobrih obitelji. Lijepo su to istaknuli dr. Vereš (Pučki i proleterski katolicizam: Danica 1978. str. 47.) kao i Č. Čekada (Vjesnik Đakovačke B. Selo — aktualni pastoralni problem), i dr. Zovkić u Vrelu br. 4/77 života. U tim obiteljima ima majki koje od najranije dobi uče dijete da Isusa naziva svojim Spasiteljem, pa ono već ima neku ideju o otajstvu otkupljenja premda je ta ideja još neodređena i nejasna. Majka koja uči dijete da se pozorno križa i tepa riječi time, istina još neodređeno, ipak izražava svoju vjeru u tri Osobe čime je povezana ideja o jednom Bogu.

Kad se dijete poigrava medaljicom ili svojim križićem oko vrata, već je na neki način uronjeno u otajstvo utjelovljenja. I kad se s vjernicima nalazi u crkvi gdje zajedno mole, dijete već očituje da pripada »Crkvi« te samo treba vremena da shvati i riječi koje će mu to jasno izraziti.

Nemojmo žaliti truda da poučimo majke kako su one prvi odgojitelji-katehete svoje djece. Svjesni smo da odgoj prema modernoj psihologiji započinje u najranijem djetinjstvu i stoga moramo osposobiti i pomoći majkama u toj zadaći, jer majčine riječi često više vrijede nego sve naše propovijedi.

I sama reforma obreda krštenja ide za tim da ono bude svečani, radosni obred u kojem će sudjelovati i zajednica, posebno roditelji, jer vjera roditelja je temelj krštavanja djece koja nemaju osobne vjere. Do sada roditelji kod krštenja i nisu imali neku ulogu. Zadnjih nekoliko godina jedan od roditelja prisustvovao je krštenju djeteta jer je to tražio civilni zakon. Novi obred ne samo da traži prisustvovanje roditelja kod krštenja, nego im daje značajnu aktivnu ulogu. I tekstovi samog obreda kao i homilija žele u prvom planu istaknuti veliko dostojanstvo, ali i odgovornost roditelja za odgoj djeteta. Ne želi se da to budu samo fraze koje često opetuju propovjednici, da su roditelji ne samo stvoritelji i hranitelji djece već i prvi odgajatelji i svećenici. To treba postati stvarnost. Zato krstitelj ozbiljno i pita: jeste li toga svjesni?

Zato se uloga roditelja upravo nakon krštenja nastavlja, kako smo već naglasili. Oni su dužni dijete privesti do spoznaje Boga i pripremiti ga na primanje potvrde i na sudjelovanje u euharistiji. Oni će svojim odgojem ispuniti prazninu ranog djetinjstva, da ga onda za vrijeme osnovne škole upute svećeniku kao odgojitelju.

Ovo je novo, gotovo revolucionarno shvaćanje odgoja djece u našim prilikama. Težište je bačeno na obitelj i obiteljsku atmosferu. Lijepo to naglašava nadbiskup dr Franić kad piše: »Kakva je hateheza uspješna u ovim prilikama? Najviše kateheza obitelji. Stoga biskupi Jugoslavije živo žele, da se na sinodi što više potiče predbračna, bračna i obiteljska kateheza i pouka... Premda nastavnici u školama službeno poučavaju ateizam, djeca više vjeruju roditeljima, ako ih ovi poučavaju u pravoj vjeri ne samo riječima nego i primjerima. Spas Crkve leži u obiteljima, u kojima vlada međusobna ljubav što proistječe iz Krista.« (Naša kateheza na rimskoj sinodi 1977. Crkva u svijetu br. 4. 77. str. 289)

3. *Svećenik*: Otkako je Spasitelj uzašao na nebo i nakon što su apostoli pomrli, Bog preko Crkve izabire one koji će biti posrednici između Boga i ljudi i djelateli njegovih svetih tajni. Sigurno je dakle da Krist i danas sam sebi odabire svoje svećenike i da ih on svojom milošću zove. Nije lako danas biti svećenik. On često osjeća odgovornost, pa i neku krivnju pred Bogom, jer ako i revan, još uvijek nije dosta učinio. Kriv je pred poglavarima, jer toliko je propisa koje ne stigne izvršiti. Često je kriv pred civilnim vlastima koje kritički promatraju svaku akciju. Često je kriv pred vjernicima koji kritiziraju svaki, a posebno svećenički autoritet, koji se danas može nekažnjeno kritizirati.

Živo mi se usjekla u pamet riječ jednog uglednog svećenika, koji je rekao da se ne usudi dopustiti da ga nazivaju petar-otac. »Daleko sam od žrtava i ljubavi koju ima otac prema svojoj djeci«, dodao je.

Ipak moramo naglasiti da svećenik treba imati mnogo ljubavi, posebno za djecu. Negdje sam pročitao da nije potpuni čovjek koji se ne raznježi kad vidi malo dijete. Tako je postupao i Spasitelj, posebno je volio djecu. I mi moramo skupa s roditeljima mnogo raditi na odgajanju malenih, to je najčešći naš posao. Nažalost, doživimo da nam u pubertetu okrenu leđa. Kad su osjetili da su muško ili žensko kao da su sve zaboravili... Udarili im u glavu mladenačka vatra, prema njemačkoj poslovice: »Kad je u srcu vatra u glavi je dim«. Kad se srede i prođe vatra, opet se sjete onoga što im je govorio svećenik i dobri roditelji.

Zato odgajajmo razumijmo, ljubimo, potičimo, karajmo i opominjimo kao i Apostol, ali uvijek sa čovječnošću i strpljivošću. Već sam jednom spomenuo da gordo zvuči biti čovjek, a gorko biti biskup. Ipak uz svu gorčinu križa biskupi imaju i dosta lijepih časova koje im donose služba i razna slavlja. Isto i profesori koji štampaju svoje stvari, izdaju knjige.

Ovdje bih želio istaknuti pastoralne terence o kojima nitko ne piše, kako reče pokojni o. Stanko Weisgerber, a koji nose svakodnevno pastoralni teret na svojim leđima.

»U ljudskim strukturama manji su oni koji nisu izišli na glas. U Božjim ne. Bog upravo s takvima stvara svoju povijest. Zato *čast onima o kojima nitko ne piše*, jer ne čine ništa neobično nego samo mole, rade, trpe, gore kao svijeće svojih oltara, ostvarujući misli Koncila i tražeći nove putove u ovim neobičnim vremenima. Daj, Kriste, da bi svi Tvoji neznani sve-

ćenici bili graditelji Crkve! Podigni svima vjeru i ljubav. Probudi snene jer od njihova rada živi Tvoja Crkva. (VDJB. god 1972. br. 7—8. str. 125).

Dar Božji. Stavili smo ga na zadnje mjesto, a u stvari bi trebao biti na prvom, jer Bog je onaj koji dariva milost i daje rast. »Nitko ne može doći k meni ako ga Otac moj, koji me je poslao ne privuče« — veli Spasitelj (Iv 6, 44). Na daru vjere treba biti zahvalan i ujedno ponizan, utvrđujući je proučavanjem i nastojeći je iskreno živjeti.

Ovakva nastojanja i pravu radost u vjeri vidimo kod naše mladeži u pojedinim župama gdje postoje divne, poletne i aktivne grupe. Mnogi svećenici ističu da je upravo rad s mladeži pravi apostolat i da mu treba posvetiti više vremena. Ne zapustiti vjeronauk djece, ali se više angažirati u radu s mladima. Osjetit ćemo kod njih mnogo dobre volje i hrabro svjedočenje uz sve mladenačke nespretnosti.

ZAKLJUČAK

Nabacali smo dosta misli, diskusija će još više proširiti gornju problematiku.

Sigurno je da se od Južne Hrvatske preko svih naših krajeva do Slavonije na sjeveru mnogo radi. Sadržaj, kvaliteta koji puta bi mogla biti bolja. Posebno rad s roditeljima, koji imaju i neprilika s društvom koje sve više pokušava uzeti »monopol« nad odgojem djeteta. Ipak kao što roditelji, posebno majka, čuva klicu života, obitelj će najčešće očuvati i klicu vjere, te potpomoći njen rast.

Koliko god je situacija u našem potrošačkom društvu takva da nam s jedne strane koji puta ometa naše pastoralne akcije, s druge strane je tako naglo osiromašila i izpraznila akumulatore duhovnih vrednota, da na svakom koraku, osobito kod mladih, osjećamo da gledaju za višim idealima i nadnaravnim vrednotama.

Crkva i danas ima dobara i vrednota koje su i potrebne i poželjne modernom čovjeku. Nastojmo ih psihički i sa mnogo ljubavi znati ponuditi.

Jer Krist je jučer i danas aktualan, njegova su vremena i vjekovi!